

B I L T E N 05/2011

UŽICE, maj, 2011 godina

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“-UŽICE

- ecc. Jovan Miroslavljević, direktor
- dipl. ing. Petar Joković, stručni saradnik za voćarstvo
- dipl. ing. Miroslav Milivojević, stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Nebojša Đurić, stručni saradnik za stočarstvo
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, stručni saradnik za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Zorica Lazić, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Krković, stručni saradnik za zaštitu bilja

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

- predavanja
- održavanje radionica
- davanje saveta u Službi
- davanje saveta telefonom
- davanje saveta na imanjima zemljoradnika
- davanje saveta putem lokalnih radija i televizije
- davanje saveta putem biltena, plakata i brošura
- postavljanje demonstracionih ogleda
- održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova
- pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.
- blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama
- upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266,

E- mail: pssuzice@sbb.rs

UKLANJANJE MLADIH IZDANAKA MALINA

Izdanci maline se pojavljuju iz zemljišta od početka vegetacije do polovine vegetacije, odnosno od polovine aprila do kraja juna meseca. Zapaženo je u praksi da izdanci koji su nastali od prvih serija izdanaka, koji se ranije pojavljuju, daju manji prinos u odnosu na izdanke koji kasnije izrastu. Naime, ranije izbili izdanci su prebujni, postižu prevelik porast, te su najčešće ogoleli u prizemnom delu.

Postupak uklanjanja prvih serija mladih izdanaka –zelena rezidba- kod maline otkriven je u ariljskom kraju i poznat je kao „ ariljski metod“. On se ne može svuda i uvek isto primenjivati, jer zavisi od niza činilaca, najčešće od količine padavina i rasporeda taloga, kako tokom meseca tako i tokom godine.

Uklanjanje prvih serija mladih izdanaka je najbolje obaviti u vreme njihovog porasta od 10-15 cm u visinu. Kasnije uklanjanje je teže zbog odrvenjavanja izdanaka u osnovi, a istovremeno se troše velike količine vlage i mineralnih materija.

Uklanjanjem mladih izdanaka postiže se više korisnih efekata, pre svega veći prinos i bolji kvalitet roda zbog racionalnijeg korišćenja hraniva i vlage, koji se u celosti usmeravaju na rod, uz istovremeno smanjivanje troškova berbe, jer su plodovi pristupačniji beračima. Veoma bitna je i činjenica da izdanci koji se kasnije javljaju tokom vegetacije su po pravilu i zdraviji.

Uklanjanje izdanaka se obavlja u 3-5 navrata, bilo mehanički ili pak primenom herbicida. Pri ručnom uklanjanju izdanaka treba voditi računa da očenjivanje izdanaka treba uraditi do osnove, što se najbolje uradi rezidbom voćarskim makazama. Ukoliko ostane patrlj iznad zemlje javljaju se prevremeni izboji. Takvi izdanci ne daju dobar rod u narednoj godini, a često mogu biti jače zaraženi gljivičnim oboljenjima. Uklanjanje izdanaka se može delimično obaviti i motikom, prašenjem zemljišta radi uništavanja korova i razbijanja pokorice zemljišta.

Često se za suzbijanje korova koristi kontaktni herbicid gramokson u dozi 5 litara po hektaru. Prska se preko prve serije izdanaka, koji budu delimično po vrhovima oštećeni, ali se oni kasnije uklanjaju zakidanjem. Kasnija primena gramoksona ne dolazi u obzir jer bi se oštetili izdanci koji treba da daju rod u narednoj godini. Primena ovog herbicida se radi po tihom vremenu, sa malim pritiskom na prskalici, da ne dodje do pojave ožegotina na rodnim grančicama.

Pri uklanjanju mladih izdanaka treba voditi računa o vremenu do kada se to može činiti a da ne dodje do rizika slabijeg porasta izdanaka, time i slabijeg roda u narednoj godini. Ovo se često javlja kada su sušne godine, a proizvođači nisu u mogućnosti da navodnjavaju svoje zasade. Zbog toga se u uslovima suvog voćarenja uklanjanje mladih izdanaka ne preporučuje posle 20-25. maja, a u uslovima navodnjavanja i do kraja juna.

Pored toga, neophodna je dobra ishrana, redovna obrada zemljišta i zaštita od bolesti i štetočina u malinjacima da bi se dobio dobar porast i zdrav izdanaka za rod naredne godine.

Kontrola produktivnosti i očuvanje osobina domaćih životinja

Priplodne i kvalitetne priplodne domaće životinje i uvođenje u priplod domaćih životinja

Član 25

Priplodnim domaćim životinjama, u smislu ovog zakona, smatraju se zdrave domaće životinje namenjene za dalju reprodukciju.

Kvalitetnim priplodnim domaćim životinjama, u smislu ovog zakona, smatraju se domaće životinje koje ispunjavaju propisane uslove u pogledu porekla, eksterijera, rasnih i proizvodnih osobina, i to:

1) ženska priplodna grla (plotkinje) koja su pod stalnom kontrolom proizvodnih sposobnosti, imaju poznata oba roditelja i upisana su u glavnu matičnu evidenciju domaćih životinja;

2) muška priplodna grla (priplodnjaci) koja potiču od ispitanih roditelja sa pozitivnim rezultatima ispitivanja, a koja su ispitivanjem proizvodnih sposobnosti dala pozitivne rezultate, kao i muška priplodna grla koja potiču od ispitanih roditelja sa pozitivnim rezultatima ispitivanja, a nalaze se u postupku ispitivanja i upisana su u glavnu matičnu evidenciju domaćih životinja.

Priplodna živina potiče od jaja čistih rasa i dedovskih matičnih jata.

Kvalitetne priplodne pčelinje matice potiču od pčela čiste rase i moraju imati podatke o najmanje dve generacije ženskih predaka umatičene matice majke.

Uvođenje u priplod domaćih životinja vrši odgajivač.

Priplodne domaće životinje i kvalitetne priplodne domaće životinje moraju da ispunjavaju uslove za uvođenje u priplod koje propisuje ministar.

Poreklo kvalitetnih priplodnih domaćih životinja

Član 26

Svaka kvalitetna priplodna domaća životinja, odnosno drugi priplodni materijal mora imati poznato poreklo.

Poznato poreklo kvalitetne priplodne domaće životinje i drugog priplodnog materijala utvrđuje glavna odgajivačka organizacija.

Poreklo ženskih kvalitetnih priplodnih domaćih životinja može biti puno, odnosno nepotpuno poreklo.

Poreklo muških kvalitetnih priplodnih domaćih životinja može biti puno.

Punim poreklom kvalitetne priplodne domaće životinje, u smislu ovog zakona, smatra se ako su poznate dve ili više generacija predaka, izuzev kod kopitara gde se punim poreklom smatra ako je poznato pet generacija predaka.

Nepotpunim poreklom kvalitetne priplodne domaće životinje, u smislu ovog zakona, smatra se ako se ne mogu utvrditi svi preci, na način utvrđen u stavu 5. ovog člana. Minimalni udeo poznatog porekla u tom slučaju je poznato poreklo jednog od roditelja.

Ministar propisuje uslove za ispunjavanje punog ili nepotpunog porekla kvalitetnih priplodnih domaćih životinja iz st. 5. i 6. ovog člana, kao i metode i način za utvrđivanje i proveru porekla.

Vrste, upis i sadržina matične evidencije i registra

Član 27

Domaće životinje mogu da se upišu u matičnu evidenciju, odnosno u registar, i to:

- 1) glavnu matičnu evidenciju domaćih životinja;
- 2) matičnu evidenciju autohtonih rasa domaćih životinja o poreklu rase;
- 3) registar matičnih jata živine;

4) registar matica pčela poznatog porekla.

U glavnu matičnu evidenciju domaćih životinja upisuju se kvalitetne priplodne domaće životinje po vrstama, odnosno rasama.

U matičnu evidenciju autohtonih rasa domaćih životinja o poreklu rase upisuju se autohtone rase domaćih životinja.

U registar matičnih jata živine upisuju se matična jata živine.

U registar matica pčela poznatog porekla upisuju se matice pčela poznatog porekla.

Matična evidencija, odnosno registar sadrži naročito podatke o:

1) vrsti, rasi i poreklu domaćih životinja;

2) identifikaciji grla;

3) datumu rođenja domaćih životinja;

4) imenu i prezimenu, odnosno nazivu odgajivača i adresi, odnosno sedištu odgajivača.

Matičnu evidenciju, odnosno registar iz stava 1. ovog člana vodi glavna odgajivačka organizacija.

Ministar bliže propisuje uslove za upis domaćih životinja u matičnu evidenciju, odnosno u registar, kao i sadržinu i način vođenja matične evidencije, odnosno registra.

Kontrola proizvodnih sposobnosti i procena priplodne vrednosti domaćih životinja

Član 28

Kontrola proizvodnih sposobnosti i procena priplodne vrednosti domaćih životinja vrši se na način i metodama koje su određene glavnim odgajivačkim programom.

Rezultati procenjene priplodne vrednosti domaćih životinja koriste se za razvrstavanje kvalitetnih priplodnih domaćih životinja u klase.

Kontrola proizvodnih sposobnosti i metode za procenu priplodne vrednosti domaćih životinja moraju biti u skladu sa međunarodno priznatim postupcima i metodama.

O kontroli proizvodnih sposobnosti i drugih osobina domaćih životinja odgajivačka organizacija i organizacija sa posebnim ovlašćenjima vode zbirku podataka.

Ministar propisuje način vršenja kontrole proizvodnih sposobnosti domaćih životinja, metode za procenu priplodne vrednosti domaćih životinja, kao i sadržinu i način vođenja zbirke podataka iz stava 4. ovog člana.

Obaveštavanje odgajivača o rezultatima kontrole proizvodnih sposobnosti i procene priplodne vrednosti domaćih životinja

Član 29

Osnovna odgajivačka organizacija dužna je da odgajivaču daje rezultate kontrole proizvodnih sposobnosti priplodnih domaćih životinja i procene priplodne vrednosti domaćih životinja u obimu, roku i na način koji je utvrđen odgajivačkim programom.

Nebojša Đurić dipl.ing.

ŠTETOČINE CVETA I PLODA MALINE

Oba ova insekta se javljaju u zasadima maline i u slučaju veće brojnosti mogu prouzrokovati značajno smanjenje prinosa i kvaliteta.

Malinina buba (*Byturus tomentosus*)

Ima dve generacije godišnje. Prezimljava larva u zemljištu. Pojavljuju se na površini zemljišta od kraja Aprila pa do polovine Maja, kada se zemljište zagreje na 12° do 15°C. Tada se malina nalazi u fazi razvoja cvetnih pupoljakaka. U početku malinina buba se hrani cvetovima i nektarom raznih gajeni i divljih biljaka, jabuke, trešnje, kruške i cvetnim biljkama. Hrani se i mladim lišćem, uglavnom na novim izdancima. Kod velikih oštećenja list izgleda skeletiran, bez lisne mase, samo sa lisnim nervima.

Malinina buba- larva na plodu maline

Oštećenja od jagodinog cvetojeda na malini

Kada počne cvetanje maline započinje ishranu na cvetnim delovima. Let bube je u opsegu od oko 120 metara. Nekada napadaju malinu pre nego što izbiju mladari. Jedu lišće, pupoljke. Bube sledeće generacije formiraju se krajem Avgusta, početkom Septembra. Ženke polažu jaja u skoro otvorene cvetove između prašnika i tučka, a kada se larve ispile hrane se i razvijaju u plodovima maline. Često se, prilikom branja plodova, mogu naći između ploda i peteljke, mada se često zadržavaju u udubljenju ploda. Crvljivi plodovi su sitniji nego inače, isušuju se i gube tržišnu vrednost. Posle određenog vremena ishrane larve u plodovima, padaju na zemljište pored stabljika, gde kasnije i prezimljavaju.

Mere borbe i suzbijanje

Potrebno je praćenje pojave odraslih jedinki u zasadu maline i obaviti zaštitu po preporuci prognozno izveštajne službe. U uslovima Zlatiborskog okruga ova štetočina se suzbija u sklopu redovne zaštite neposredno pred otvaranje prvih cvetova, što je dalo zadovoljavajuće rezultate. Mnogo je važno da se sa insekticidi primene pre početka cvetanja, jer se eventualnom kasnijom primenom ometa aktinost insekata oprašivača, prvenstveno pčele, kao glavnog polinatora u voćarstvu. Zakasnela upotreba insekticida ima kao posledicu i obavezno smanjenje prinosa.

Obrada zemljišta okopavanjem u zoni đubrenja oko korena i u redovima kasno u proleće ili početkom leta, takođe može da utiče na smanjenje populacije ove štetočine, jer se larve izbacuju na površinu. Hemijsko suzbijanje je usmereno na odrasle insekte u periodu pre cvetanja.

Jagodin cvetojed (*Anthonomus rubi*)

Ovi insekti odsecaju cvetne pupoljke tokom proleća, u periodu pred otvaranje prvih cvetova maline. Ukoliko je brojnost ove štetočine velika, a ne preduzmu se blagovremene mere suzbijanja mogu značajno da umanje prinose. Ženka polaže jaja u cvetni pupoljak, a potom pravi zarez na cvetnoj dršci koja se lomi, cvetni pupoljak vene i otpada. Postoji nekoliko opcija za suzbijanje ove štetočine i odnosi se na primenu hlorspirifosa, befentrina, malationa i fenpropatina. Vreme tretiranja je od primarnog značaja, jer ova štetočina razvija samo jednu generaciju godišnje. Potrebno je često nadgledati zasad i pratiti pojavu ove štetočine. Odrasli insekti su sitni, veličine svega 3-4 mm, pa je potrebno krajem aprila i tokom maja često pregledati zasade maline u prepodnevnom periodu

Mere borbe i suzbijanje

Blagovremeno hemijsko suzbijanje je veoma efikasna mera. U uslovima Zlatiborskog okruga i ova štetočina se suzbija u sklopu redovne zaštite neposredno pred otvaranje prvih cvetova, a u slučaju toplijeg proleća javlja se i nešto ranije. Dakle u većini slučajeva suzbija se zajedno sa malininom bubom. Sve mere ograničenja primene unsekticida koje su navedene u prethodnom slučaju važe i kod suzbijanja ove štetočine.

Milenko Gavrilović, dipl. inž.

KARAKTERISTIKE POJEDINIH SORATA KROMPIRA

Da bi određena sorta masovnije bila prihvaćena u proizvodnji treba da je:

Da bi se određena sorta proširila u proizvodnji treba da je:

- stabilna u pogledu visokog prinosa
- tolerantna na umerenu sušu
- tolerantna na određene bolesti i štetočine
- da morfološke i organoleptičke osobine odgovaraju zahtevima tržišta
-

Bitne karakteristike sorte su:

- plitka okca
- pravilan oblik
- postojanost boje mesa nakon obrade

Prednost kod izbora dati tolerantnim i otpornim sortama.

<p style="text-align: center;"><u>DESIREE</u></p> <p><u>Krtole:</u> prilično krupne, izduženo-ovalnog oblika, pokožica je crvene boje, meso svetlo-žuto.</p> <p><u>Otpornost na bolesti:</u> prilično otporna na plamenjaču krtola, srednje osetljiva na viroze, običnu krastavost i plamenjaču lista.</p> <p><u>Napomena:</u> tolerantna na sušu, veoma adaptabilna sorta.</p>	<p style="text-align: center;"><u>KONDOR</u></p> <p><u>Krtole:</u> veoma krupna, izduženo ovalna, pokožica crvene boje, meso svetlo-žute boje.</p> <p><u>Otpornost prema bolestima:</u> prilično otporna na plamenjaču krtola i lista, Y virus i virus uvijenosti lista, srednje otporna na običnu krastavost.</p> <p><u>Napomena:</u> daje visoke prinose, tolerantna na sušu, vrlo osetljiva na nematode.</p>
<p style="text-align: center;"><u>ALADIN</u></p> <p><u>Krtole:</u> srednje krupne, ovalne, pokožica crvena, meso krem boje;</p> <p><u>Otpornost prema bolestima:</u> prilično otporna na plamenjaču krtola, srednje otporna na običnu krastavost, plamenjaču lista i na Y virus, srednje osetljiva na virus uvijenosti lista.</p> <p><u>Napomena:</u> daje visoke prinose, krtole su pravilnog oblika uniformne.</p>	<p style="text-align: center;"><u>CLEOPATRA</u></p> <p><u>Krtole:</u> srednje krupnoće, ovalnog oblika, crvene pokožice, svetlo-žutog mesa.</p> <p><u>Otpornost prema bolestima:</u> srednje osetljiva na plamenjaču lista i običnu krastavost, srednje otporna na plamenjaču krtole.</p> <p><u>Napomena:</u> najranija crvena sorta, dobrog prinosa i kvaliteta krtola za svežu potrošnju</p>
<p style="text-align: center;"><u>RIVIERA</u></p> <p><u>Krtole:</u> krupne, ovalne, pokožica belo-žute boje, meso svetlo-žute boje.</p> <p><u>Otpornost na bolesti:</u> otporna na običnu krastavost i Y virus, srednje otporna na uvijenost lista, plamenjaču krtola, srednje osetljiva na plamenjaču lista.</p> <p><u>Napomena:</u> daje visoke prinose u ranoj proizvodnji.</p>	<p style="text-align: center;"><u>AGRIA</u></p> <p><u>Krtole:</u> srednje krupna, izduženo ovalne boje, žute pokožice i mesa, okca plitka.</p> <p><u>Otpornost prema bolestima:</u> otporna na Y virus i plamenjaču krtola, srednje otporna na običnu krastavost, virus uvijenosti i plamenjaču lista.</p> <p><u>Napomena:</u> veoma prinosa sorta, postojane boje mesa, ima dug period mirovanja.</p>
<p style="text-align: center;"><u>KENNEBEC</u></p> <p><u>Krtole:</u> srednje krupne, ovalnog oblika, pokožica svetlo-krem, meso bele boje.</p> <p><u>Otpornost prema bolestima:</u> otporna na Y virus, srednje otporna na plamenjaču lista, crnu pegavost, suhu trulež, veoma osetljiva na plamenjaču krtola.</p> <p><u>Napomena:</u> veoma atraktivna sorta, za svežu potrošnju (kuvanje i pečenje). Zahtevna sorta u pogledu proizvodnje i čuvanja.</p>	

Ljubodrag Pantelić, dipl.ing.

Botrytis cinerea – prouzrokovatelj sive plesni i truleži plodova maline

Najčešće i najopasnije oboljenje maline.

Prvi znaci prisustva patogena u malinjaku se mogu otkriti već krajem zime, kada se na zaraženim izdancima može zapaziti prisustvo sklerocija. Sklerocije u proleće klijaju u mnoštvo konidija. Zaraza obično počinje na cvetovima koji se suše (posledica mraza) ili na sasušanim kruničnim listićima posle precvetavanja. U vlažnim uslovima gljiva fruktificira na mrtvim cvetovima, sa kojih tokom zrenja prelazi na plodove. Ostaje pritajena na zametnutim plodovima, dok je obilne padavine, najčešće u toku branja, ne aktiviraju. Zaraženi plodovi omekšavaju, na pojedinim mestima njihovo tkivo izumire, posmeđavaju, postaju vodenkasti i mekani i prekriva ih bela skrama plesni.

Trulež se brzo širi sa zaraženih na zdrave plodove, naročito kada su u neposrednom kontaktu posle berbe. Kada su povoljni uslovi za razvoj oboljenja, vlažno i hladno vreme, dolazi do zaraze čak i zelenih plodova.

Širenju truleži doprinose sledeći faktori:

- velika gustina izdanaka (više od 6 po dužnom metru),
- duži kišni period u toku cvetanja i razvića plodova,
- neredovno branje,
- preterano đubrenje azotnim đubrivima,
- pogrešna lokacija zasada (zatvorene doline),
- nepravilno postavljanje redova špalira u odnosu na strane sveta,
- zakorovljenost malinjaka i dr.

Suzbijanje ove bolesti je primenom preventivnih i hemijskih mera.

Od preventivnih mera najznačajnije su: izbor otpornijih sorti:

- pravilan izbor položaja za podizanje zasada
- veće međuredno rastojanje
- blagovremena berba, transport i čuvanje ubranih plodova i dr.

Od hemijskih sredstava mogu se koristiti: Signum (0,15%), Switch (0,08%), Teldor (0,15%), Mythos (0,25%), Pyrus (0,20%), Pehar (0,20%).

Obavezno je preventivno prskanje, koje se izvodi pred samo cvetanje. Sledeća zaštitna prskanja fungicidima treba sprovoditi vodeći računa o karenci primenjenih preparata.

Milena Krković, dipl.ing.

ŠTETNE GRINJE NA MALINI

Jedan od najčešćih i najvećih problema u gajenju maline su štete koje nanose grinje svojim ishranom. Inteziviranjem gajenja maline kao i umnožavanjem sadnog materijala iz proizvodnih zasada čije zdravstveno stanje nije kontrolisano, predstavlja bitan izvor širenja ove štetočine.

Takođe naši proizvođači nemaju naviku da štite tek zasađene zasade što utiče na umnožavanje populacije grinja.

Grinje nisu insekti pripadaju redu Acarina-i sličnije su sa paucima. Ima četiri para nogu i uglavnom nisu vidljive golim okom.

Na malini se javlja više vrsta to:

-Eriophyes gracilis- eriofidna grinja lista maline

-Panonicus ulmi- crveni pauk

-Tetranychus urticae- obični paučinar

-Eriophyes essygi- eriofidna grinja ploda maline

Eriofidna grinja lista maline (*Eriophyes gracilis*)-kreće sa razvićem već na 11⁰C rano u proleću. Javlja se prvo na perastim listićima, a kasnije se primećuje pojava zelenih mrlja po listu. Stapaju se u velika rasuta svetla mesta i mogu se proširiti na celu površinu lista.

Običan paučinar (*Tetranychus urticae*)-parazitira veliki broj biljnih vrsta, posebno u sušnim uslovima pričinjava velike štete. Hranjenjem na listu maline, boja se menja u sivkasto-olovnu. U slučaju jačeg napada dolazi do sušenja lista. Ako je veća brojnost ispreda se paučina između nerava.

Crveni pauk (*Panonicus ulmi*)-je polifagna štetočina, javlja se u prenamnoženju u uslovima suše.

Za razliku od ostalih grinja polaže dve vrste jaja: zimska, iz kojih se pile larve rano u proleće i letnja. Pri jačem napadu crvene grinje, list maline dobija mramorno-beličastu boju, koja kasnije prelazi u bakarnu. Zbog nemogućnosti dovođenja hranljivih materija u plodove oni se suše i opadaju.

Eriofidna grinja ploda maline (*Eriophyes essygi*) može biti uzrok "znavosti" ploda maline. Napadnuti plodovi ostaju delimično beli, ne sazrevaju i deformišu se i zaustavljaju razvoj vršnih delova.

Suzbijanje grinja se mora vršiti u više tretmana zbog preklapanja generacija i razvojnih stadijuma. Akaricidi suzbijaju samo se trenutnu populaciju larvi i odraslih, dok ona u fazi jajeta nastavlja svoj razvoj. Prvo tretiranje obaviti u fazi kada su rodne grančice porasta 10 cm, zatim u fazi listanja-pojave cvasti. U slučaju da se zakasni sa tretmanima zadnja tretman obaviti u fazi pred cvetanje maline.

Od akaricida koji se primenjuju preporučuju se sa aktivnom materijom abamektinom (Abastate, Armada, Vertimec) u koncentraciji 0,1 % pre pojave simptoma oštećenja.

Pri pojavi simptoma preporučuju se spirodiklofen (Envidor-0,06%), fenpiroksimat (Ortus 5-SC-0,1%), piridaben (Sanmite 20WP-0,06%), fenazakvin (Demitan 200SC-0,06%)...

Svi nabrojani akaricidi deluju kontaktno tako da je veoma bitno obezbediti dobru pokrovnost. Preporučena količina tečnosti je 1000-1500 l/ha. Pošto samo neki preparati imaju translaminarno delovanje (kreću se lice-naličje lista), agregati za tretiranje koji vazdušnom strujom okreću list (atomizeri) najkvalitetnije pokrivaju i lice i naličje lista.

Zbog velike populacije i raširenosti grinja u malinjacima Zlatiborskog okruga preporučujemo proizvođačima da ne čekaju pojavu simptoma, već da prema programima zaštite preventivno tretiraju akaricidima u fazama razvoja maline, kada je povećana opasnost od pojave grinja.

Zorica Lazić, dipl.ing.

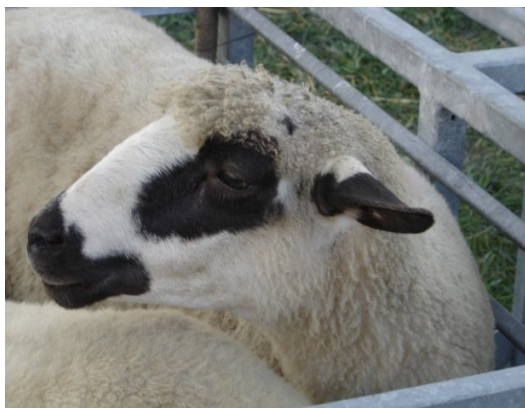
SJENIČKA OVCA

Sjenička (peštarska) ovca je dobila ime po mestu Sjenica na Peštarskoj visoravni. Nadmorska visina na kojoj se nalazi Sjenica je preko 1.000 metara.

Sjenička ovca se gaji na gotovo celom području zapadne Srbije, kao i na severu Crne Gore. Uzgojno područje sjeničke pramenke prvenstveno je oblast Peštarsko-sjeničke visoravni.

Spada među naše najkrupnije pramenke. Trojnih je proizvodnih osobina pa služi za dobijanje vune, mesa i mleka.

Tipični predstavnici ovog soja imaju crne kolutove oko očiju u obliku naočara, zatim crnu gubicu i uši.

Eksterijer

Visina grebena iznosi u ovaca oko 67 cm, a u ovnova oko 72 cm.

Visina krsta je oko 66,9 cm, dužina trupa 71,1 cm, dubina grudi 31,0 cm, širina grudi 19,0,

širina karlice 17,5, dužina karlice 21,6, obim grudi 95,03, obim cevanice 8,8

Plodnost

Prosečno trajanje bremenitosti prosečno 151 dan. Plodnost je u nekadašnje neselekcionisane sjeničke ovce bila 100-120%. U današnje vreme u boljim stadima dobija se od 100 ovaca do 130 –135 jagnjadi.

Proizvodnja vune

Runo sjeničke prmenke je belo poluzatvoreno. Nedovoljno je obrasla po trbuhu i ispod vrata. Prosečan prinos neprane vune je 2,5 kg. Prosečna finoća vune ženskih grla u uzrastu od 1 i po do 6 i po godina je prosečno 30 mikrona, s varijacijom između 28,32 i 33,44 mikrona. Podaci neselekcionisane sjeničke ovce za prosečnu finoću vune iz 1948 godine iznosila je 38,32 mikrona. Prosečna visina vlakna je bila 11,60 cm a vijugavost vlakna 2,5.

Mlečnost

Proizvodnja mleka prosečna iznosila je u dve godine ispitivanja 74,5 kg sa varijacijama od 28,00 do 122 kg, sa dnevnom količinom mleka od 0,647 kg u laktaciji koja je prosečno trajala 115 dana. Prosečna mlečnost u laktaciji od 5-6 meseci iznosi 60-80 litara. U pogledu mlečnosti postoji velika varijabilnost, pri čemu se prosečna mlečnost kod pojedinih selekcionisanih stada kreće od 60-130 kg. Ovcje mleko se na Pešteru koristi za pravljenje čuvenog sjeničkog belog sira, kao i drugih proizvoda (paprike sa kiselim ovčijim mlekom, pavlakom i dr.)

Masa i intenzitet porasta u jagnjadi

Porodajna masa jagnjadi je prosečno kod muške jagnjadi 3,3 kg sa varijacijama od 2,00 do 4,40 kg, a kod ženske jagnjadi 3,1 kg sa varijacijama od 2,00 do 4,20 kg. Masa muške jagnjadi sa 90 dana je oko 24,5 kg, a ženske 22,1 kg; sa 6 meseci kod muške jagnjadi 31,7 a kod ženske je bila 29,9 kg.;

U poslednjih 20 godina sjenička pramenka je ukrštana sa ovcima virtemberške rase, tako da je na terenu danas u velikom procentu prisutna i gaji se sjenička oplemenjena ovca, znatno naglašenijih proizvodnih osobina, kako u pogledu poboljšanja mesnatosti, tako i kvaliteta kao i količine vune.

Sjenička za ovce 52 kg, za ovcice 70,0 kg.

Visina grebena u ovaca je 67,6 cm, a u ovcice 72 cm.

Dubina grudi u sjeničke ovce je 31,5 cm, odnosno 46,6% visine grebena a u ovcice 34,4 cm ili 47,7% visine grebena.

Širina grudi je u ovaca sjeničke pramenke 23,4 cm ili 34,6% visine grebena, a u ovcice 22,3 cm ili 31% visine grebena.

Dužina trupa sjeničke ovce iznosi 72,5 cm ili 107,2% visine grebena u ovaca, a 78,4 cm

Izdavač

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka